

## ההמלטה

כשהייתי ילד היינו במעבר. מעבר ממעמד של מסגר הכפר למעמד של חקלאי מוכשר. זה לא קרה בבת אחת אבל זה התחיל בפרה אחת. בעצם זה התחיל פעמיים. כאשר שרה אימי (הביולוגית) הייתה עדיין בחיים היתה לנו פרה אחת. כשמתה אבא מכר את הפרה וקנה רדיו. זה היה ערב המלחמה וכולם צמאו לחדשות. הרדיו עמד בחדר בו ישנתי ואנשים שהיו בדרך למחלבה היו עוצרים ליד חלוני כדי לשמוע חדשות ואת הפרשנויות. בפעם השניה שאבא הסב לכוון החקלאות כבר הייתי ילד שיכול לעזור. את הרפת הקים פרה אחרי פרה. בראשית היתה עגלה אחת. כשזו הגיעה לפירקה המליטה עגלה שגדלה לכדי פרה והיו שתיים שכל אחת מהן המליטה וכן הלא הוכן הלאה צריך רק להעיר שחצי מן השגר זה עגלים והם לא ממליטים, אותם אוכלים. הרפת היתה מרכז המשק. אפילו אמא, שהיתה מולכת ביד רמה בלול, נתנה יד למעשה הרפת. את הפרות היו חולבים בוקר ערב וגם צהריים. אבא ואמא לכל אחד כסא חליבה ודלי בין הברכיים קצת גדלתי וגם אני ישבתי שם בשורה אבל בינתיים הוטלו עליי משימות פחות קשות למשל לראות פרות דורשות. ומה הן דורשות, הפרות? לראות את הפר. כדי שנבין את הרמז, פרה דורשת קופצת על גבן של הפרות האחרות והן מצידן קופצות עליה ואם אני רואה ומדווח לוקחים את הדורשת קשורה בחבל לפריה שם מחכים חברים אחרים עם פרותיהם בתור לפגוש את הפר. והפר, עורו מבריק ברונזה בנחיריו, עיקר הפר כליו, שתי ביצי ענק משתלשלות לו בין רגליו. בינתיים אני מקשיב לשיחות של הגדולים קצת רכילות עסיסית קצת פוליטיקה עכשווית וקצת פורנוגרפיה רכה עד שבא תורי והפר עושה זאת לפרה שלי. כהרף עין עלה ירד ואני לקחתי את הפרה בדרך הביתה. לתקופת השנה (קצת פחות) התחלנו להתכונן להמלטה. איך ידענו? לאבא היתה מחברת בה היה רושם, בצד נתונים חשובים כמו כמות החלב, גם את תאריכי ההרבעה וההמלטה. כשהגיע התאריך הצפוי להמלטתה של הפרה עטינה הופקדתי אני לשבת עימה ברפת ולהתריע כאשר מבצבצות הרגליים. בינתיים אבא הכין: שק נקי (ובכל זאת שק של תערובת) וחזק ושנו מוטות מעץ אקליפטוס מנוסרים קצר. כשהייתי רואה שמץ של רגליים הייתי רץ למסגריה שם עבד אבא לדווח. ולאחר חקירה קצרה של מה וכמה הייתי חוזר למשמרתי עד שבא אבא לראות במו עיניו ואז או שהוא שולח אותי לקרוא לאמא לעזור או שהיה חוזר על עקביו. לבסוף היה מגיע הרגע הגדול הפרה רובצת ומתאמצת ואנחנו אוחזים בשתי הרגליים המבצבצות ומושכים לפי הקצב, קצב הפרה. אם יצא, טוב. אם לא, אבא היה קושר לרגליים את קצהו האחד של החבל ולאחד משני המוטות את הקצה השני ואז כולנו אוחזים בשני המוטות ומושכים. ואני מציץ ורואה דמעה זולגת בזוית העין של אמא וכבר החל לצאת הראש ומכאן הכול הולך מהר. אבא פרס את השק בתעלה לשם העגלה שרק הולדה החליקה נפלה. הובא עוד שק נקי בו אבא ניגב אותה כולה וכולנו אחזנו בפאות השק וסחבנו אותה ל"רפת גן הילדים" המרופדת כולה בקש כדי שתתאושש עד שתקום ממש. גם אז נשאר לי תפקיד מיוחד לשמור על הפרה עד שתצא השליה. הפעם זה הלך חלק אבל לא תמיד. אני זוכר פרה שאפשר לומר עליה "ותקש בלידתה" שם אנו מושכים ומושכים ומתעייפים ונחים ושוב מושכים עד... שהכול יצא, העגלה והשיליה והרחם איתה. אל תשאלוני איך יכול להיות, בסה"כ הייתי ילד בן עשר לא רופא ואפילו לא ביולוג. אבא

שלח אותי להביא את הרופא. (תזכרו לא היה נייד וגם לא טלפון בבית היה בכל הכפר אחד). בינתיים הפרה יפה (במשקל שש מאות ק"ג) נמאס לה וקמה. הרופא הגיע גם הוא ענק (שני מטר וחמישה) קשר סביבה חבל באופן מסוים משך משיכה אחת והפרה רבצה - פלא עולם. ואז הסביר: הרחם מחובר לגוף הפרה בכפתורים ולולאות. אם נדע לכפתר כל כפתור ללולאה יתכן ונציל את הפרה. ואז ישב וחיבר כפתור ללולאה כפתור ללולאה עד שהניתוח הצליח רק מה הפרה מתה.

נ.ב. מה קורה במקרה הרגיל? אחרי שהפרה מתאוששת וקצת אוכלת והעגלה נעמדת על ארבע כרעיה, קצת צועדת קצת מועדת מרגע לרגע מתחזקת מגיע זמן החליבה. הפרה שלפני ההמלטה היתה יבשה חודשיים (יבשה כלומר לא נחלבה) עטינה מלא אפשר לומר נפוח ומצפה שיחלבה. בהגיע זמן החליבה חולבים אותה כמו את כולן אבל החלב יוצא קצת וורוד הוא נקרא קולוסטרום ויש לו השפעה חיובית על בריאות הוולד. אבל העגלה שלנו לא יכולה לשתות 20 ליטר חלב ותנובה לא מקבלת את החלב הזה כי יש לו השפעה על יכולת ההתגבנות של שאר החלב. את החלב הזה אמא היתה משאירה בדלי ולמחרת אוספת בכף את השמנת שצפה על גבי החלב. השמנת היתה מתקשה מעט וחמוצה קצת ולא היתה כשמנת הזו, כשהיא מרוחה על לחם שחור טרי, לטעם ולמרקם. שאלו את חברי לפלוגה בצבא הם זוכרים אותה מאז ועד עולם. שאר החלב היה מחמיץ בדלי. אמא היתה שמה בו כדורי פפסין מוסיפה קצת מלח והוא היה מתגבן. את הגבן היתה שופכת על תבנית ניירוסטה בצורת חצי כדור מחורר כולו. מחכה לילה המים היו זולגים דרך החורים ובתבנית היתה נשארת גבינת פפסין בצורת חצי כדור ממנו בולטות המוני בליטות, בליטונת לכל חור. ולא היתה גבינה כגבינה יפה בטעם ובצורה כמו שהיתה הגבינה הזו שמאז כבר לא חזרה.